

An Phríomh-Oifig Staidrimh
An Scéim Ghaeilge
2007-2010

faoi Mhír 11

d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003

Clár Ábhair

Leathanach

Caibidil 1 Réamhrá agus Cúlra

- 1.1 Ullmhú na Scéime Teanga
- 1.2 Ábhar na Scéime Teanga
- 1.3 Dáta tosaithe na Scéime
- 1.4 Forbhreathnú ar an bPríomh-Oifig Staidrimh
- 1.5 Custaiméirí agus Cliaint
- 1.6 Cláir Staidrimh de chuid an CSO
- 1.7 Cad iad na seirbhísí atá ar fáil i nGaeilge cheana féin?

Caibidil 2 Soláthar Sheirbhísí/Ghníomhaíochtaí na hOifige

Caibidil 3 Feabhas ar Sholáthar Seirbhísí i nGaeilge

- 3.1 An tOifigeach Gaeilge
- 3.2 Bileoga Eolais agus Preasráitis
- 3.3 Teagmháil leis an CSO
  - 3.3.1 Comhfhreagras agus ríomhphost
  - 3.3.2 Guthán agus Fáiltiú
- 3.4 Foirmeacha Suirbhé
- 3.5 An Daonáireamh

- 3.6 Foireann Allamuigh
- 3.7 Comharthaíocht
- 3.8 Suíomh Idirlín agus Córais TF
- 3.9 Logainmneacha Gaeltachta
- 3.10 Oiliúint agus Forbairt
- 3.11 Coiste Forbartha na Gaeilge
- 3.12 Club na Gaeilge
- 3.13 Seachtain na Gaeilge
- 3.14 Bogearraíocht Litreora
- 3.15 Seirbhísí Aistriúcháin
- 3.16 Earcaíocht

Caibidil 4   Monatóireacht agus Athbhreithniú

Caibidil 5   An Scéim Chomhaontaithe a phoibliú

Caibidil 1 Réamhrá agus Cúlra

1.1 Ullmhú na Scéime Teanga

D’ullmhaigh an Phríomh-Oifig Staidrimh (CSO) an scéim seo faoi Mhír 11 d’Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003. Déanann Mír 11 foráil don ullmhú a chaithfidh comhlachtaí poiblí a dhéanamh chun scéim reachtúil a chur le chéile maidir leis na seirbhísí a sholáthróidh siad:

- trí mheán na Gaeilge
- trí mheán an Bhéarla, agus
- trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla

Ullmhaíodh an scéim de réir na dTreoirínte faoi Mhír 12 den Acht.

D’fhoilsigh an CSO fógra faoi Mhír 13 den Acht, ar an 15 Feabhra 2006, ag lorg aighneachtaí ó aon pháirtí leasmhar maidir le hullmhú na dréachtscéime. Fuarthas aighneachtaí ó eagraíochtaí Gaeilge agus ó dhaoine aonair. Cuireadh na haighneachtaí seo san áireamh agus an scéim á dréachtadh.

1.2 Ábhar na Scéime Teanga

Tá an Scéim seo bunaithe ar phrionsabail um Dhearbhú Cáilíochta den Scoth, agus ar an tiomantas do Chairt Chustaiméirí na hOifige le cinntiú go bhfuil custaiméirí (.i. freagróirí suirbhéanna agus úsáideoirí staitisticí), in ann a ngnó a dhéanamh trí Ghaeilge más mian leo é. Leagann sí amach na seirbhísí atá ar fáil trí Ghaeilge faoi láthair, agus sainaitníonn sí na réimsí a bhfuil gá acu le feabhas amach anseo.

1.3 Dáta Tosaithe na Scéime

Tá an scéim seo faofa ag an Aire Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta. Tosaíonn sí le héifeacht ó 5 Samhain 2007 agus beidh sí i bhfeidhm ar feadh tréimhse trí bliana ón dáta seo nó go dtí go ndeimhneoidh an tAire scéim nua faoi réir Mhír 15 den Acht, pé ceann is túisce.

1.4 Forbhreathnú ar an bPríomh-Oifig Staidrimh

Bailíonn agus tionscaíonn an CSO eolas staidrimh a bhaineann le saol eacnamaíochta agus sóisialta na hÉireann. Foilsímid níos mó ná 300 eisiúint agus tuarascáil staidrimh gach bliain. Tá an t-eolas ar fad a fhoilsímid ar fáil go comhuaineach ar ár suíomh idirlín (www.cso.ie).

Leagtar amach feidhmeanna, údarás agus dualgais an CSO san Acht Staidrimh, 1993. Déanann an tAcht oifig neamhspleách faoi choimirce an Taoisigh den Phríomh-Oifig Staidrimh agus cuireann sé ina luí ar an Oifig na nithe seo leanas a dhéanamh:

- Eolas staidrimh maidir le gníomhaíochtaí eacnamaíochta, sóisialta agus ginearálta an Stáit a bhailiú, a thiomsú, a bhaint amach agus a scaipeadh.
- Cinntí neamhspleácha a dhéanamh maidir le modheolaíocht agus caighdeáin staidrimh agus ábhar, uainiú agus modhanna chun na staitisticí seo a scaipeadh.
- Rúndacht an eolais a bhailítear a chosaint agus a chinntiú gur chun críocha staidrimh amháin a úsáidtear é.
- Dlúth-theagmháil rialta a choimeád le príomhúsáideoirí agus soláthróirí na staitisticí.
- Na staitisticí a thionsaíonn údaráis phoiblí eile a chomhordú agus a dheimhniú chun go gcloífear le caighdeáin agus le haicmí staidrimh.
- Gealladh staidrimh na gcuntas a choimeádann údaráis phoiblí a chur i gcrích.

Agus a bhfuil ina luí uirthi déanta aici, cloíonn an CSO leis na caighdeáin is airde maidir le neamhchlaontacht, ionracas agus neamhspleáchas. Faoin Acht Staidrimh, tá lánfhreagracht ag an CSO as modheolaíocht staidrimh agus as uainiú agus ábhar na bhfoilsíúcháin staidrimh. Tugaimid faoi na caighdeáin agus na modheolaíochtaí staidrimh is fearr agus déanaimid na sonraí a sholáthraíonn na freagróirí suirbhé a choimeád faoi rún daingean. Cloímid go huile is go hiomlán le Bun-Phrionsabail an Staidrimh Oifigiúil mar atá ag na Náisiúin Aontaithe.

1.5 Custaiméirí agus Cliant

Bíonn tionchar nach beag ag obair an CSO ar réimse leathan daoine agus, mar sin, tá mórchuid custaiméirí ag an Oifig. Is iomaí úsáid atá ann dár gcuid staitisticí. Áirítear i bpobal na n-úsáideoirí, eárnálacha uile na sochaí: ranna rialtais agus comhlachtaí poiblí eile, ollscoileanna agus institiúidí taighde, na meáin, gnólachtaí, ceardchumainn, grúpaí eárnála eile agus an pobal i gcoitinne. Tá taobh idirnáisiúnta ag baint lenár gcuid oibre chomh maith. Soláthraímid staitisticí a chuirtear i gcomparáid go hidirnáisiúnta, go háirithe ag leibhéal an AE. Úsáideann Eurostat, Ranna eile de Choimisiún an AE, Banc Ceannais na hEorpa, an ECFE, na Náisiúin Aontaithe, eagraíochtaí idirnáisiúnta eile, agus oifigí staidrimh náisiúnta eile ár staitisticí.

Critéar ríthábhachtach is ea an phoncúlacht chun monatóireacht a dhéanamh ar cháilíocht ár seirbhísí. Cuirtear an t-am san áireamh sna staitisticí a fhoilsíonn an CSO. Úsáidtear táscairí gearrthearma go forleathan i bpolasaí eacnamaíochta agus is féidir leo dul i bhfeidhm ar threochtaí margaidis airgeadais. I dtéarmaí ginearálta, cabhraíonn staitisticí tráthúla leis na heárnálacha poiblí agus príobháideacha chun cinntí straitéiseacha eolasacha a dhéanamh. Leagann an CSO spriocanna amach maidir le tráthúlacht a chuid ráiteas agus tuarascálacha staidrimh agus déanann sé monatóireacht orthu seo i dtábla darb ainm an *Timeliness Monitor*. Foilsítear an tábla seo in Eisiúint Straitéise an CSO agus is cuid thábhachtach é de riachtanais reachtaíocht staidrimh an AE.

1.6 Cláir Staidrimh de chuid an CSO

Tá trí phríomhchlár staidrimh ag an CSO:

- Staitisticí Macreacnamaíochta
- Staitisticí Déimeagrafacha agus Sóisialta
- Staitisticí Gnó

Staitisticí Maicreacnamaíochta

Folaíonn an clár seo Cuntais Náisiúnta, Comhardú na nÍocaíochtaí (BOP), staitisticí Trádála Seachtraí agus Comhshaoil. Foilsítear eolas staidrimh ón gclár seo ar ár suíomh idirlín (www.cso.ie) faoi na ceannteidil seo leanas

- **Eacnamaíocht**
Comhardú na nÍocaíochtaí
Cuntais Náisiúnta
Trádáil Sheachtrach
Praghsanna
Príomhtháscairí Eacnamaíochta
Sonraí Achoimre IMF – Éire
- **Comhshaol agus Aeráid**
Comhshaol
Aeráid

Staitisticí Déimeagrafacha agus Sóisialta

Cuimsítear sa chlár seo an Daonáireamh agus trí phríomhshuirbhé teaghlaigh: An Suirbhé Ráithiúil Náisiúnta Teaghlaigh (QNHS); Suirbhé an AE ar Ioncam agus Dálaí Maireachtála (EU-SILC); agus an Suirbhé ar Bhuiséad Teaghlaigh gach cúig bliana (HBS).

Anuas air sin, foilsítear staitisticí rialta ar an daonra agus ar imirce, staitisticí beatha, an margadh fostaíochta, praghsanna tomhaltóra agus praghsanna táirgeora. Tá méadú tagtha ar an gclár le blianta beaga anuas tríd an QNHS a úsáid mar fhoinsé de réimse leathan staitisticí sóisialta; agus trí leas a bhaint as réimse fhairsing foinsí, go háirithe sonraí riaracháin, chun anailísí breise agus níos comhtháite ar dhálaí sóisialta a chur ar fáil.

Is é an Daonáireamh, a tharlaíonn gach cúig bliana, “an pointe teagmhála” is mó dá bhfuil ag an CSO leis an mórfhobal. Cuireadh an Daonáireamh is déanaí sa tsiúl ar an 23 Aibreán 2006. Sa Daonáireamh, téann an CSO i dteagmháil dhíreach le gach teaghlach agus caithfidh an teaghlach foirm Daonáirimh a chomhlánú ina bhfuil sonraí na ndaoine ar fad atá i láthair sa teaghlach ar oíche an Daonáirimh. Is sa dá theanga oifigiúla – Gaeilge agus Béarla – a sholáthraítear an fhoirm agus an mioneolas poiblí a bhaineann leis an Daonáireamh. Tugtar a thuilleadh eolais i gCaibidil 2.

Foilsítear an t-eolas staidrimh ón gclár Staitisticí Déimeagrafacha agus Sóisialta ar ár suíomh idirlín faoi na ceannteidil seo leanas:

- **Daoine agus Sochaí**

- Daonra

- Breitheanna, Básanna agus Póstaí

- Dálaí Sláinte agus Sóisialta

- Oideachas

- Coiriúlacht agus Cóir

- Sochaí na Faisnéise

Staitisticí Gnó

Is é cuspóir an chlair seo ná eolas atá bainteach le hábhar agus tráthúil a sholáthar ar struchtúr agus dhul chun cinn earnálacha gnó na hÉireann – .i. seirbhísí, tionsclaíocht agus talmhaíocht. Le blianta beaga anuas, tá fás tagtha ar thábhacht na hearnála seirbhísí agus comhartha de seo is ea an réimse staitisticí a fhoilsítear. Tiomsaítear chomh maith staitisticí ráithiúla agus struchtúrtha ar thuillimh.

Foilsítear an t-eolas staidrimh ón gclár seo ar ár suíomh idirlín faoi na ceannteidil seo leanas:

- **An Margadh Fostaíochta agus Tuillimh**

An Margadh Fostaíochta
Tuillimh

- **Na hEarnálacha Gnó**

Talmhaíocht agus Iascaireacht
Tionsclaíocht
Foirgníocht
Teicneolaíocht na Faisnéise
Seirbhísí
Turasóireacht agus Taisteal
Iompar

1.7 Cad iad na seirbhísí atá ar fáil i nGaeilge cheana féin?

Is é príomhchuspóir an Achta ná a chinntiú go bhfuil fáil níos fearr agus caighdeán níos airde ar sheirbhísí poiblí trí Ghaeilge. Aithnímid é seo sa tiomantas do sheirbhís do chustaiméirí atá leagtha amach inár gCairt Chustaiméara. Cuirimid romhainn seirbhís a sholáthar trí Ghaeilge dár gcustaiméirí sa chás go lorgáitear a leithéid. Tá ár bhfoirmeacha páipéarbhunaithe go léir ar fáil trí Ghaeilge lena n-áirítear an Daonáireamh. Tá foilseacháin chorparáideacha uile an CSO, mar shampla An Eisiúint Straitéise, An Tuarascáil Bhliantúil ar Dhul chun Cinn, An Chairt Chustaiméara agus An Plean Gníomhaíochta um Sheirbhís Chustaiméara ar fáil as Gaeilge agus as Béarla. Soláthraíonn ár suíomh idirlín eolas sa Ghaeilge a chuimsíonn mion-eolas maidir le Daonáireamh 2006, an pointe teagmhála is tábhachtaí atá ag an CSO leis an mórphobal.

Nuair is féidir leo, glacann baill foirne páirt in agallaimh leis na meáin chumarsáide Ghaeilge.

Caibidil 2 Soláthar

Sheirbhísí/Ghníomhaíochtaí na hOifige

Leagtar amach sa chaibidil seo an córas oifigiúil teanga a fheidhmíonn an Oifig maidir le soláthar ginearálta seirbhísí.

Tá an t-éileamh ar staitisticí ag méadú i gcónaí. Tá an CSO tugtha d'fhreastal a dhéanamh ar an éileamh seo i slí a thugann luach do chuid airgid duit, a sholáthraíonn dea-sheirbhís do chustaiméirí agus a chinntíonn rúndacht na sonraí staidrimh. Dírímid ar staitisticí d'ardchaighdeán a chur ar fáil trí dheimhniú go bhfuil ár dtorthaí staidrimh tráthúil, bainteach le hábhar agus gur féidir brath orthu. Foilsímid ár staidreamh de réir féilirí réamhfhóilsithe a leanann an cleachtas agus na caighdeáin idirnáisiúnta is fearr.

Is iad na príomh-mheáin chumarsáide idir an Oifig agus an pobal ná:

- Eisiúintí agus Foilseacháin Staidrimh – Foilsíonn an CSO breis is 300 eisiúint agus foilseachán gach bliain lena n-áirítear an Bhliainiris Staidrimh agus Dul chun Cinn na hÉireann a Thomhas. Anuas air sin, tá raidhse mhaith eisiúintí míosúla, ráithiúla, agus bliantúla ann. Ar an iomlán, foilsíonn an CSO 80 teideal éagsúil.
- Suíomh idirlín an CSO – www.cso.ie– Tá ár gcuid eisiúintí agus foilseachán go léir ar fáil saor in aisce ar an idirlíon, ag an am céanna a bhfoilsítear an t-eolas ar pháipéar. Cuimsítear chomh maith ar an suíomh idirlín an tseirbhís um Stór Sonraí a thugann an deis d'úsáideoirí táblaí staitisticíúla a roghnú agus a íoslódáil. Ina theannta sin, tá réimse leathan eolais chorporáidigh ar fáil ar an suíomh idirlín.

- Rannóg an Eolais – An chéad phointe teagmhála do roinnt mhaith fiosruithe don CSO an rannóg seo.
- Preasráitis – I gcás eisiúintí agus foilseachán áirithe, eisiúint an CSO preasráiteas a leagann amach príomhghnéithe na dtorthaí.
- Comhdhálacha Nuachta – Nuair a bhíonn staitisticí suntasacha ag teacht amach, ina measc na meastacháin ioncaim náisiúnta agus an tSuirbhéireacht Ráithiúil Náisiúnta ar Theaghlaigh, cuireann an CSO comhdhálacha Nuachta ar siúl ina dtugann oifigigh shinsearacha mionchur síos ar na torthaí do na meáin agus tráchtairí leasmhara.
- Bileoga eolais poiblí eile agus bróisiúir a chuireann síos ar shuirbhéanna áirithe de chuid an CSO agus ar ghníomhaíochtaí staidrimh.

Faoi láthair is iad seo na cáipéisí a fhoilsítear in mBéarla agus i nGaeilge, nó i mBéarla amháin:

- **Béarla agus Gaeilge**
- Ráiteas Straitéise
- An Tuarascáil Bhliantúil
- An Chairt Chustaiméara
- Plean Gníomhaíochta Seirbhísí do Chustaiméirí
- Na Foirmeacha Suirbhéireachta Staidrimh Uile
- Cártaí Tráchta
- Treoir an CSO maidir le Foilseacháin
- Eolas poiblí ar Dhaonáireamh 2006 ar www.cso.ie
- **Béarla Amháin**
- An Bhliainiris Staidrimh
- Preasráitis
- Eisiúintí agus Foilseacháin Staidrimh

Táimid tugtha don léibhéal seirbhíse seo a choimeád le linn thréimhse na scéime seo.

I gCaibidil 3 tugtar eolas ar roinnt feabhsuithe do na seirbhísí thuas atá beartaithe.

An Chéad Phointe Teagmhála leis an bPobal

Tugimid an tábhacht a bhaineann lenár n-oibreoirí malartáin agus lenár bhfoireann fáiltithe agus iad mar an chéad phointe teagmhála atá againn leis an bpobal. Faoi láthair beannaímid dár gcustaiméirí i mBéarla amháin ach le linn thréimhse na scéime seo tabharfaimid faoi oiliúint a chur ar ár bhfoireann fáiltithe agus gutháin le cinntiú go mbeidh an gnáthchleachtas maidir le Seirbhís do Chustaiméirí den Chéad Scoth (QCS) i bhfeidhm sa réimse seo faoi dheireadh na scéime reatha. Chun tuilleadh sonraí a fháil féach leat roinn 3.3.2.

Caibidil 3 Feabhas ar Sholáthar Seirbhísí i nGaeilge

Éilíonn Mír 11(1)(b) go leagfaidh gach comhlacht poiblí amach na bearta atá i gceist acu a dhéanamh chun a chinntiú go soláthrófar aon seirbhísí trí mheán na Gaeilge nach bhfuil á soláthar faoi láthair. Tá an Oifig tugtha d'fheabhas leanúnach ar an tseirbhís Ghaeilge a thugtar dár gcustaiméirí. Dá bharr seo déanfar gníomhaíochtaí so-aitheanta le linn thréimhse na scéime seo agus i scéimeanna amach anseo. Ag deireadh thréimhse trí bliana na scéime seo, déanfaimid deimhin de go mbeidh na bearta seo leanas curtha i gcrích againn.

3.1 An tOifigeach Gaeilge

Ceapfar Oifigeach Gaeilge agus scaipfear go forleathan ainm agus uimhir ghutháin an té a cheapfar. Cinnteoidh an tOifigeach Gaeilge go gcloífeadh le hAcht na dTeangacha Oifigiúla agus le cur i bhfeidhm na scéime sa CSO. Rachaidh sé nó sí i gcomhar leis na Cinn Rannóige chun monatóireacht a dhéanamh ar an éileamh atá ann ar sheirbhísí trí Ghaeilge agus déanfaidh sé nó sí tuairisc a dhréachtadh le cur sa Tuarascáil Bhliantúil

3.2 Bileoga Eolais agus Preasráitis

Cinnteoidh an CSO, faoi dheireadh na Scéime, go mbeidh fáil i nGaeilge ar 10% dá phreasráitis agus a bhileoga eolais poiblí go léir agus a bhróisiúir uile ag cúl síos ar shuirbhéanna CSO áirithe agus a gníomhaíochtaí staidrimh. Beidh bhileog an Phríomh-Staidrimh ar fáil i nGaeilge chomh maith leis an imleabhar ar an nGaeilge i nDaonáireamh 2006.

3.3 Teagmháil leis an CSO

3.3.1 Comhfhreagras agus ríomhphost

Mar a éilítear i Mír 9(2) d’Acht na dTeangach Oifigiúla, freagrófar gach comhfhreagras Gaeilge sa teanga sin. Déanfar seo gan aon mhoill bhreise a chur ar an gcustaméir agus beidh sé faoi réir ár dtiomantas sa Chairt Chustaiméara. Beidh seirbhísí caighdeánacha ríomhphoist, ina measc, fógraí séanta sa dá theanga. Freagrófar i nGaeilge ríomhphoist a fhaightear sa teanga sin.

3.3.2 Guthán agus Fáiltiú

Faoi láthair beannaímis dár gcustaiméirí i mBéarla amháin ach le linn thréimhse na scéime seo tabharfaimid faoi oiliúint a chur ar ár bhfoireann Fáiltithe agus Ghutháin le cinntiú go bhfuil an gnáthchleachtas maidir le Seirbhís Chustaiméara den Chéad Scoth (QCS) i bhfeidhm sa réimse seo faoi dheireadh na scéime reatha, is é sin le rá:

- Beidh foireann an fháiltithe/mhalartáin in ann ainm na hOifige a thabhairt i nGaeilge.
- Beidh cur amach acu ar a laghad ar na bunbheannachtaí Gaeilge.
- Beidh na socruithe cuí ann i dtreo is gur féidir baill den phobal a chur i dteagmháil, gan mhoill, leis an limistéar nó leis an Oifigeach atá freagrach as an tseirbhís a lorgáitear a chur ar fáil trí Ghaeilge, má tá a leithéid ar fáil.

3.4 Foirmeacha Suirbhé

Beidh na foirmeacha suirbhé uile de chuid an CSO ar fáil i leaganacha éagsúla Gaeilge agus Béarla. Beidh na foirmeacha sa dá theanga ag an bhfoireann allamuigh nuair a bheidh siad ag glaoch isteach ar fhreagróirí tí agus gnó. Cuirfidh an fhoireann allamuigh freagróirí ar an eolas go bhfuil na foirmeacha suirbhé ar fáil i nGaeilge

Bailíonn an CSO leis eolas trí mhodhanna leictreonacha lena n-áirítear agallaimh phearsanta ríomhchuidithe i suirbhéanna teaghlaigh áirithe, aischuir ríomhfhoirmeacha ar shonraí gnó trí nasc slán, agus ceistneoirí saincheaptha do chomhlachtaí aonair. Ní áirítear sa scéim reatha forbairt feidhmíocht Ghaeilge ar na bealaí bailithe TF bunaithe. Tabharfar aghaidh ar na himpleachtaí do chórais TF i Roinn 3.8 thíos.

3.5 An Daonáireamh

Cuirfear imleabhar Dhaonáireamh 2006 ar an nGaeilge ar fáil i nGaeilge ag an tráth foilsithe. Anuas air sin, is go dátheangach a bheidh an córas ar líne chun torthaí táblacha ó Dhaonáireamh 2006 a chur ar fáil.

Cé go bhfuil Daonáireamh 2011 lasmuigh de thréimhse ama na scéime reatha seo, cinnteoidimid go bhfuil cumas sa Ghaeilge mar chritéar roghnaithe a úsáidfear chun áiritheoirí a cheapadh sna ceantair Ghaeltachta. Anuas air sin, éileoidimid ar Áiritheoirí uile a rogha leagan, bíodh sé i mBéarla nó i nGaeilge, a thairiscint do thíosai.

3.6 Foireann Allamuigh

Ar an iomlán, ní bheidh an fhoireann allamuigh a bhuaileann isteach chuig teaghlaigh aonair agus láithreacha gnó in ann seirbhís dhíreach a chur ar fáil trí Ghaeilge. Socróimid, áfach, go gcuirfear seirbhís trí Ghaeilge ar fáil dóibh siúd uile a lorgaíonn í.

3.7 Comharthaíocht

Beidh an chomharthaíocht ar fad, ar an dtaobh istigh agus ar an dtaobh amuigh de réir fhorálacha na rialachán faoi Mhír 9 (1) d’Acht na dTeangacha Oifigiúla. Cuirfear an Chairt Chustaiméara ar taispeáint go feiceálach sa dá theanga.

3.8 Suíomh Idirlín agus Córais TF

Bainfidh an CSO úsáid as a shuíomh idirlín chun seirbhís a chur ar fáil trí Ghaeilge. Beidh ábhar statach iomlán ár suímh idirlín ar fáil go dátheangach faoi dheireadh na Scéime. Beidh na mórfhoilseacháin chorparáideacha go léir mar atá leagtha amach i gCaibidil 2 ar fáil ar ár suíomh idirlín i nGaeilge agus i mBéarla.

Soláthraíonn an tseirbhís Stór Sonraí rochtain ar líne do na mílte sraith sonraí. Is é seo an príomhchóras foilseacháin de chuid an CSO do shraitheanna agus do tháblaí sonraí staidrimh. Cuireann sé ar chumas na n-úsáideoirí táblaí saincheaptha a bhaint amach i bhformáidí éagsúla.

I láthair na huaire, tá an tseirbhís Stór Sonraí á huasghrádú mar chuid de mhórhionscadal TF. Tá sé ar intinn ag an CSO an tseirbhís a chur ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla, seachas i mBéarla amháin, de réir a chéile ó 2008. Ina theannta sin, beidh an córas ar líne chun torthaí táblacha a fhoilsiú go dátheangach (.i. i nGaeilge agus i mBéarla).

Faoi láthair, níl aon chórais ríomhaireachta eile á mbeartú le linn thréimhse na séime seo. Le linn na scéime seo áireoidh an CSO ina nósanna imeachta rialaithe TF na céimeanna a theastaíonn chun feidhmíocht na Gaeilge a mheas do na córais TF atá ann faoi láthair agus do chinn nua. Mar chuid de seo, beidh measúnú ar na córais atá ann cheana féin agus ullmhú beartas chun freagairt ar na héilimh a shainithnítear iontu (Féach leat chomh maith an tagairt don Chlár Gnó sa chéad roinn eile).

3.9 Logainmneacha Gaeltachta

Bainfidh an Oifig úsáid as logainmneacha oifigiúla na gceantar Gaeltachta ar bhonn oifigiúil (mar a fhoráiltear san Ordú Logainmneacha 2004 (Ceantair Ghaeltachta)). Anuas air sin, déanfaidh an CSO athbhreithniú ar na logainmneacha a úsáideadh i bhfoilseacháin agus in eisiúintí le cinntiú go leanann siad an tOrdú. Staitisticí ó cheantair bheaga a bheidh i gceist anseo den chuid is mó.

Baineann na forálacha i leith logainmneacha Gaeltachta leis an gClár Gnó, a chuimsíonn breis is 220,000 seoladh gnó agus a úsáidtear i rannóga suirbhéireachta de chuid an CSO. Braitheann an ríomhchóras Clár Gnó ar rannóga eile agus ar chórais TF agus riaracháin. Mórthionscadal TF casta a bheidh i gceist le hoiriúnú an chláir chun glacadh le logainmneacha Gaeltachta agus chun rogha na Gaeilge a aithint. Maidir le húsáid na Gaeilge ar an gcóras TF, féachfaidh an CSO, i rith 2007 agus 2008, ar an ath-dhearadh a bheadh ag teastáil chuige seo. Cuirfear an córas in oiriúint chuige seo an chéad uair chuí eile a bheidh obair chothabhála nó uasghrádaithe ar siúl.

Ní féidir a ghealladh cathain a thógfair an Ghaeilge isteach sa chóras go dtí go mbeidh scrúdú iomlán déanta ag an CSO ar an obair a bheadh le déanamh agus ar na himpleachtaí airgid a d'fhéadfadh a bheith i gceist.

3.10 Oiliúint agus Forbairt

- Cuirfear oiliúint ar ár dteileafónaithe agus ar ár bhfoireann fáiltithe chun go mbeidh siad in ann beannú go dátheangach do dhaoine ar an nguthán agus dóibh siúd a thugann cuairt orainn.
- Lorgóidh an tAonad Forbartha Oiliúna daoine deonacha chun seirbhísí Gaeilge a sholáthar ar fud na hOifige. Cuirfear oiliúint ar na baill foirne seo le cinntiú go mbeidh siad in ann an tseirbhís chuí a sholáthar. Aithneofar iad le réiltín ar liostaí gutháin mar bhaill foirne le Gaeilge.
- Tapóidh an tAonad Forbartha Oiliúna deiseanna in Oiliúint Teanga dár bhfoireann allamuigh bhuan a bhíonn suirbhéanna teaghlaigh á ndéanamh acu.
- Cuirfear tacaíocht ar fáil do chúrsaí Gaeilge mar shampla cúrsaí Ghaeleagrais.
- Bainfear úsáid as scéim aisíoctha táillí mar mheán chun oiliúint Ghaeilge a spreagadh agus chun an líon foirne a fhorbairt a bheidh in ann seirbhís a chur ar fáil i nGaeilge. Faoin scéim seo, meallfar baill foirne i dtreo cúrsaí athnuachana agus ranganna comhrá.
- Míneofar feasacht teanga i leith na Gaeilge agus na dualgais atá ag an Oifig faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla d'fhoireann nua mar chuid dár gCúrsa Ionduchtúcháin agus ina theannta sin, mar chuid dár gCúrsa Oiliúna i Seirbhís do Chustaiméirí.
- Cuireann tacaíocht de chuid an CSO do Chlub na Gaeilge (féach 3.12 thíos) lenár ngníomhaíochtaí oiliúna sa Ghaeilge.

3.11 Coiste Forbartha na Gaeilge

Bunaíodh Coiste Forbartha na Gaeilge faoi Choiste Comhpháirtíochta an CSO chun feasacht a spreagadh agus chun úsáid na Gaeilge san Oifig a fhorbairt. Tacófar leis an gCoiste agus a chuid aidhmeanna á bhforbairt aige.

3.12 Club na Gaeilge

Grúpa sóisialta is ea Club na Gaeilge a bhuaileann le chéile go seachtainiúil chun labhairt as Gaeilge. Chomh maith leis sin, eagraíonn siad imeachtaí sóisialta dóibh siúd is maith leo a bheith ag caint as Gaeilge le chéile. Leanfaidh an Oifig leis an moiniú don ghrúpa seo a chuireann fóram sóisialta ar fáil go Ghaeilgeoirí.

3.13 Seachtain na Gaeilge

Tacóidh an Oifig le gníomhaíochtaí a eagrófar i rith Sheachtain na Gaeilge agus cuirfidh sí an imeacht chun cinn laistigh den Oifig.

3.14 Bogearraíocht Litreora

Cuirfear bogearraíocht litreora agus foclóirí leictreonacha ar fáil don fhoireann go léir.

3.15 Seirbhísí Aistriúcháin

Feictear dúinn go mbainfear lánúsáid as seirbhísí aistriúcháin tríd an Oifig ar fad mar go mbeidh ar gach rannóg na foirmeacha suirbhé ar fad a sholáthar i nGaeilge agus i mBéarla. Cuirfear liosta de sheirbhísí aistriúcháin ar fáil do Bhainisteoirí.

3.16 Earcaíocht

Beidh gach fógra earcaithe a chuirfear sna nuachtáin náisiúnta agus ar shuíomh idirlín an CSO á sholáthar i nGaeilge agus i mBéarla.

Caibidil 4 Monatóireacht agus Athbhreithniú

Beidh Coiste Ardbhainistíochta an CSO ann, faoi chathaoirleacht an Ard-Stiúrthóra, a dhéanfaidh athbhreithniú ar fheidhmíocht na scéime. Déanfaidh an tOifigeach Gaeilge monatóireacht ar chur i bhfeidhm na scéime agus é/í ag tuairisciú chuig Oifigeach na Seirbhísí do Custaiméirí. Is faoi chúram na mbainisteoirí líne a bheidh feidhmíocht laethúil na Scéime chomh maith le monatóireacht leanúnach ar an éileamh ar rannóga éagsúla.

Beidh ar gach Ceann Rannóige monatóireacht agus tuairisc a dhéanamh ar an éileamh a bheidh ar na seirbhísí Gaeilge. Áireofar dul chun cinn na Scéime inár dTuarascáil Bhliantúil.

Tarlóidh athbhreithniú ar an scéim trí bliana tar éis dáta curtha i bhfeidhm na scéime seo.

Caibidil 5 An Scéim Chomhaontaithe a Phoibliú

Beidh ábhar na scéime chomh maith lena tiomantais agus forálacha ar fáil don mhórhobal mar seo leanas:

- Foilseofar an Scéim féin ar shuíomh idirlín an CSO chomh maith leis na nuashonruithe ina diaidh agus tuairisceofar iad sna Tuarascálacha Bliantúla.
- Preasráiteas.
- An scéim a sheoladh chuig na gníomhaireachtaí agus na comhlachtaí poiblí cuí.

Seoladh cóip den scéim seo chuig Oifig an Choimisinéara Teanga.